

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

О.І. ЛУГОВА,

*канд.екон.наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

А.В. БАБЕНКО,

здобувач вищої освіти обліково – фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

І.А. ПЕТРОВА,

*здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту економіки,
менеджменту і міжнародного бізнесу*

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут», м. Харків, Україна*

Анотація: наведено інформацію про перспективи бухгалтерського обліку як основи контролю заходів з охорони праці на підприємстві в умовах пандемії COVID-19. Висвітлено мету, механізм та інструменти бухгалтерського обліку, які необхідні для оптимізації їх функціонування. Досліджено стан застосування оптимальних методик бухгалтерського обліку щодо заходів з мінімізації впливу пандемії на працівників.

Ключові слова: бухгалтерський облік, пандемія, охорона праці, COVID-19.

Пандемія COVID-19 спричинила великі перешкоди для роботи бізнесу та організацій в державному, приватному та некомерційному секторі, а також для їх зацікавлених сторін, в тому числі значне скорочення діяльності. Крім того, там, де діяльність може продовжуватися повністю або частково, виникла необхідність адаптувати способи роботи до «нових норм» або запровадити нові підходи до роботи.

Звертаючи увагу на ситуацію, що склалася в умовах сьогодення, можна стверджувати, що найважливішою соціальною цінністю кожного економічного суб'єкта є життя і здоров'я його працівників, тому обов'язками роботодавця є створення належних, безпечних і нешкідливих умов праці.

Охорону праці можна розглядати як складову соціально-відповідальної діяльності суб'єктів господарювання, як один із способів мотивації робітників шляхом створення гідних умов праці, як інвестиції у імідж підприємства.

В умовах пандемії COVID-19 основними заходами з охорони праці на підприємствах є заходи щодо дезінфекції і використання ЗІЗ, антисептиків і

безконтактного термометра (пірометра), що обумовлено виконанням вимог постанови КМУ «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 22.07.2020 р. № 641 [1].

Антисептики й дезінфікуючі засоби для протирання рук, поверхонь, обробки інструментів чи обладнання, а також мийно-дезінфікуючі засоби для прибирання приміщень слід обліковувати у складі запасів на субрахунку 209 «Інші матеріали», а в міру передання в експлуатацію списувати на витрати періоду.

Строк служби захисних масок/респіраторів та рукавичок обмежений коротким терміном (менше року). Тому такі засоби слід обліковувати на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» згідно з ПСБО 9 «Запаси». Під час видачі ЗІЗ працівникам у бухгалтерському обліку слід відобразити списання облікової вартості таких активів на рахунки обліку витрат — Дт 15, 23, 91–94 (залежно від напрямку використання) Кт 22.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [2] власники, керівники й інші посадові особи підприємств зобов'язані сприяти здійсненню заходів щодо захисту населення від інфекційних хвороб. До таких заходів може належати і вимірювання температури тіла працівників з метою виявлення симптомів інфекційного захворювання. Тому придбання безконтактного термометра є необхідністю для безпечного провадження господарської діяльності підприємством і виконання вимог законодавства.

Зазвичай очікуваний строк корисного використання (експлуатації) такого термометра — понад рік, тому його слід обліковувати як необоротний актив. Водночас залежно від вартості термометра його можуть обліковувати у складі основних засобів на субрахунку 106 «Інструменти, прилади та інвентар» або малоцінних необоротних матеріальних активів (далі — МНМА) на однойменному субрахунку 112. Так, якщо вартість пірометра не перевищує

вартісний критерій розмежування основних засобів та МНМА відповідно до облікової політики підприємства, його враховують до складу МНМА і відображають на субрахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи», а під час передачі в експлуатацію на них у більшості випадків проводять нарахування амортизації у межах 50% –100 %. Термометри, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких менш ніж рік, треба обліковувати у складі запасів на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» згідно з П(С)БО 9 «Запаси». Під час передання таких термометрів в експлуатацію їх вартість потрібно списати на витрати — Дт 15, 23, 91–94 (залежно від напрямку використання) Кт 22 [3].

Наступний захід з охорони праці в умовах пандемії пов'язаний з тестуванням працівників на COVID-19. Підприємство бере відповідальність щодо фінансового забезпечення тестування працівників на власний розсуд та за власною ініціативою. Оплата за тестування може відбуватися за двома напрямками. Перший напрямок пов'язаний із самостійною передачею коштів працівнику на проходження тестування (відшкодування раніше понесених витрат), а другий направлений на перерахування медичній установі плати за тестування конкретного працівника. У такому разі витрати на тестування працівників зосереджуються на рахунку 92 (949) як витрати на охорону праці. Для тестування працівників на COVID-19 за рахунок роботодавця із закладом охорони здоров'я зазвичай укладається договір на надання медичних послуг (медичне обслуговування) працівників. Або у рамках раніше укладеного договору на медичне обслуговування додатково передбачається (у додатковій угоді до договору) проведення такого тестування – як складової частини послуги з медичного обслуговування. Причому договір укладається, як правило, тристоронній: роботодавець (платник, який оплачує послуги) – заклад охорони здоров'я (виконавець) – працівник (споживач). За фактом надання медичних послуг (медичного обслуговування), у тому числі проведення тестів на COVID-19, складають акт наданих послуг із медичного обслуговування. Витрати на тестування відносять на витрати періоду, зазвичай – на інші

операційні витрати (Дт 949 «Інші витрати операційної діяльності» – Кт 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»).

Отже, для перспектив у забезпеченні ефективності розвитку вітчизняного бізнесу в умовах пандемії COVID-19 є соціальна відповідальність суб'єктів господарювання. При цьому відчутним засобом регулювання раціональності контролю заходів з охорони праці на підприємствах є бухгалтерський облік, який забезпечує вибір оптимального варіанту вкладення коштів.

Література:

1. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641 URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-vstanovlennya-karantynu-ta-zapr-641> (дата звернення: 02.11.2020).

2. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон від 6.04.2000 № 1645-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text> (дата звернення: 02.11.2020).

3. Карпова В. Облік заходів щодо Covid-19. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-karantyn-122-uchet-meropriyatij-po-covid-19> (дата звернення: 02.10.2020).

Abstract: Information on the prospects of accounting as a basis for control of labor protection measures at the enterprise in a pandemic COVID-19 is provided. The purpose, mechanism and accounting tools that are necessary to optimize their operation are highlighted. The state of application of optimal accounting methods for measures to minimize the impact of the pandemic on workers has been studied.

Key words: accounting, pandemic, labor protection, COVID-19.

ЕТАПИ АНАЛІЗУ РИЗИКУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

М. В. ДУБІНІНА

доктор економічних наук, професор, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

М. Т. ТЕЛОВАТА

доктор економічних наук, професор, Національна академія статистики, бухгалтерського обліку та аудиту, Київ, Україна

А. С. ЦИБУЛЬКІНА

здобувач вищої освіти, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

М. В. ФІЛШИН

здобувач вищої освіти, Національної академії статистики, бухгалтерського обліку та аудиту, Київ, Україна

Анотація. Розглянуто сутність дефініції «ризик». Проаналізовано етапи аналізу ризиків в бухгалтерському обліку аграрних підприємств.

Ключові слова: ризик, бухгалтерський облік, аналіз, аграрні підприємства